

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ประเทศใดมีประชากรที่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง และทั่วถึง ประเทศนั้นจะประสบความสำเร็จในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าในด้านใด ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคน ก็คือ กระบวนการทางการศึกษา นั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ [ส.ป.อ.], 2526)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรในชาติ ก็ควรได้รับการพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กล่าวคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษานั้นจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมกันทั้ง 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน ในส่วนกระบวนการนิเทศการศึกษา นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่ง วไลรัตน์ บุญลัทธิ กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงาน และความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน" ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของแฮร์ริส (Harris) ที่กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา คือ การที่บุคคลากรในโรงเรียนได้กระทำกับบุคคล หรือสิ่งอื่นใดเพื่อคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายทางการสอนของโรงเรียน" (Harris, 1975) ส่วนในแง่การปฏิบัติงานนิเทศศึกษานั้น ปรีชา นิพนธ์วิทยา กล่าวไว้ว่า "การนิเทศการศึกษา ช่วยให้การเรียนการสอนเกิดคุณภาพ ครู และนักเรียนได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม... สิ่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีกว่า เติมช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียน ปฏิบัติงานตรงเป้าหมายอย่างประหยัดเวลา... ช่วยให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการ

ปฏิบัติงานยิ่งขึ้น" (ปรีชา นิพนธ์วิทยา, 2525) โดยมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการนิเทศ
การศึกษาดังกล่าว คือ ผู้บริหาร ศึกษาพิเศษ และคณะครูที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา
เช่น หัวหน้าหมวดวิชาครู วิชาการศึกษาโรงเรียน ครูวิชาการศึกษาโรงเรียน และครูผู้สอน
โดยเฉพาะศึกษาพิเศษก็มี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ตั้งความ
หวังไว้กับศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในการศึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ
และส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้บังเกิดผล
ตามมาตรฐานทางวิชาการ (ลปช., 2524)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดหน้าที่ของศึกษาพิเศษ
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษา
พิเศษ พ.ศ. 2524 มีจำนวน 13
ข้อ แต่จากการปฏิบัติงานตามระเบียบดังกล่าว พบว่าไม่เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติตั้งความหวังเอา ไว้ สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากขาด
งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ศึกษาพิเศษขาดความรู้ความเข้าใจในการจัด
ทำแผนงาน/โครงการ การจัดการเรียนการสอน วิจัยวัดและประเมินผล สังกะยะภูมิภาค
บูรณศึกษาศาสตร์ สืบจากต่อการติดตามและประเมินผล ครูไม่ให้ความร่วมมือในการอบรมหรือสัมมนา
ศึกษาพิเศษมีน้อยและหน้าที่ของศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ตามระเบียบที่กำหนดไว้มากเกินไป (ลำปัดห์ ผาน้อย, 2529) ขาดงบประมาณในการจัด
ประชุม อบรม สัมมนา ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ในทางดำเนินการดำเนินการด้านทดลองวิจัย งานอื่น ๆ
ที่ได้รับมอบหมายมากเกินไปจนไม่ล้ามารถทำงานด้านการศึกษาได้เท่าที่ควร (เจ้าวัล
ลู่ทรัพย์, 2531) งานที่ปฏิบัติเป็นสังกะยะงานธุรการ เช่น ยัด 4 หน้า ที่ สักทำงาน
ประมาณเพื่อการประถมศึกษาในจังหวัด หน้าที่ให้ความเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวม
ปรับปรุง เลิกล้ม โรงเรียนในสังกัด หน้าที่ปฏิบัติงาน เลขาธิการคณะกรรมการการประถม
ศึกษาจังหวัด และหน้าที่ปฏิบัติงานอื่น ที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
(เวนิศ เลิศกมลกาญจน์, 2526) ประกอบกับผลการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สภาวัฒนธรรมจังหวัดและสภาวัฒนธรรม
จังหวัด และสภาวัฒนธรรมจังหวัด เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2529 พบว่า ศึกษาพิเศษไม่ได้ทำงานตามบทบาท

หน้าที่ ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 เพราะต้องทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานธุรการ งานโครงการ ไม่แน่ใจในงานหลักของตน ชาติวิเศษ วิเชียร รูปแบบการนิเทศการศึกษา ยังไม่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา และระบบการวางแผนการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ทุกระดับยังไม่สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ และนโยบาย (ลปช, 2532ข) นอกจากนี้ยังมีปัญหา เรื่องการยอมรับของศึกษานิเทศก์และที่สาคัญที่สุด คือ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีบทบาทไม่ชัดเจน มีงานชิ้นมาก ทำให้การบริหารงานวิชาการมีปัญหา (รุ่ง แก้วแดง, 2529)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะทำงานหลายคณะ เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ โดยการพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของศึกษานิเทศก์ เช่น ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง สำนักงานการนิเทศการศึกษา ของ ก.ค. และบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมอื่น ๆ ซึ่งคณะทำงานได้ดำเนินการตามลำดับจนกระทั่ง เสร็จสิ้น แล้วได้มาเสนอที่ประชุมหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดทั่วประเทศ และที่ประชุมผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งได้กำหนดเป็นภารกิจของศึกษานิเทศก์ ติดตาม และประเมินผลการจัดการประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2531 เพื่อแจ้งให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอถือปฏิบัติ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2531 ตามหนังสือที่ คธ 1405/23490 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2531 โดยมีมติเห็นให้ศึกษานิเทศก์ทุกระดับ คือ ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานวิชาการมากขึ้น มีความคล่องตัว และสอดคล้องกับทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสนองปีทองการนิเทศการศึกษาในช่วงปีงบประมาณ 2532 ตลอดจนสนองนโยบายงานการส่งเสริมการศึกษา ของ แผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่ว่า "ต้องการปรับปรุงระบบงานนิเทศการศึกษา ทั้งการนิเทศภายนอก และภายในโรงเรียน และกำหนดภารกิจของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน เพื่อให้การนิเทศการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529) ในส่วนของศึกษา

นิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นั้น ได้กำหนดภารกิจไว้ 6 งาน และได้กำหนด
องค์กร โดยแบ่งงานนิเทศการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็น 3 งาน
คือ งานพัฒนาการเรียนการสอน งานนโยบายและแผน และงานบริการทางการศึกษา เพื่อ
ให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรับผิดชอบในแต่ละงานตามความเหมาะสม
โดยกำหนดเป็นภารกิจหลัก (*) และภารกิจรอง (0) ดังนี้

ภารกิจของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ	งานพัฒนา การเรียน การสอน	งานนโยบายและ แผน	งานบริการ ทางการ ศึกษา
1. งานนิเทศการศึกษา ได้แก่ งานหลักคู่ตรและ การเรียนการสอน การบริหารวิชาการ การนิเทศงานโครงการ และพัฒนาการนิเทศ ในต้นนุคกลาง วิธีการ ตลอดจนสื่อ และ เครื่องมือการนิเทศ	*	0	0
2. งานพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ การ ประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน การศึกษา ค้นคว้าพัฒนาการเรียน การสอน การผลิตและเผยแพร่เอกสารทาง วิชาการ คู่มือครู สื่อการเรียนการสอน	*	0	0
3. งานวิเคราะห์วิจัย และประเมินผล ได้แก่ งานทดสอบประเมินผลคุณภาพทางการศึกษา งานมาตรฐานทางการศึกษา งานวิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา และการเผยแพร่ผลการ วิเคราะห์วิจัย	0	*	0
4. งานนโยบายและแผน ได้แก่ การทำสถิติ ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา การทำ นโยบายและแผน การติดตามรายงานผลการ ดำเนินงานตามนโยบายและแผน	0	*	0

ภารกิจของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ	งานพัฒนา การเรียน การสอน	งานนโยบาย และ แผน	งานบริการ ทางการ ศึกษา
5. งานบริการทางการศึกษา ได้แก่ งานศูนย์ วิชาการ งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีทาง การศึกษา งานห้องสมุด และมุมหนังสือ งาน แนะแนว งานเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ แก่หน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	0	0	*
6. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา	0	0	0

(ลปช, 2531 ง)

จากภารกิจและองค์การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2531 จะเห็นได้ว่า ภารกิจดังกล่าวยังยึดถือระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2524 เป็นหลัก แต่มีการเพิ่ม และลดงาน เพื่อให้งานวิชาการมีความเด่นชัดยิ่งขึ้น ในส่วนที่มีความแตกต่างก็คือ การแบ่งงานที่รับผิดชอบในงานนิเทศการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ออกเป็น 3 งาน คือ งานพัฒนาการเรียนการสอน งานนโยบายและแผน และงานบริการทางการศึกษา ดังกล่าว ซึ่งหลังจากการกำหนดให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานตามภารกิจ และงานที่รับผิดชอบแล้ว ก็ยังมีปัญหาในการปฏิบัติงาน จะเห็นได้จากการประชุมคณะกรรมการรอบ อัตรากำลังศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ซึ่ง ได้ประมวล และวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานตามภารกิจของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ ที่กำหนดไว้วันน้อย แต่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา มากกว่า อัตรากำลังศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอ ศึกษานิเทศก์บางส่วนขาดความรู้ความสามารถในเรื่องที่จำเป็นต่อศึกษานิเทศก์ การจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัด

และอำเภอ/กิ่งอำเภอ ไม่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดให้ปฏิบัติ และไม่สอดคล้องกับสัณฐานบุคลากรที่มีอยู่ และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ไม่ชัดเจน งานในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ บางกลุ่มงานไม่ใช่ลักษณะงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับขององค์กรการบริหารบุคคล จากปัญหาในการปฏิบัติงานดังกล่าว ผู้วิจัย ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 มีความสนใจจะศึกษาว่า ในระหว่างปีงบประมาณ 2532 สภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 เป็นอย่างไร มีปัญหาในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ วิเคราะห์ไว้หรือไม่ หรือมีปัญหาคือ อะไรบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเนื่องจากยังไม่มีผู้วิจัยเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ และเนื่องจากเขตการศึกษา 3 มีลักษณะที่ไม่เหมือนเขตการศึกษาอื่น ๆ คือ สภาพทางภูมิศาสตร์ มีความยาวตั้งแต่ชุมพรจนถึงสงขลา สภาพภูมิศาสตร์ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีความแตกต่างกับหลายประการ สภาพทางสังคมวัฒนธรรมไม่เหมือนภาคอื่นและแตกต่างจากภาคใต้ตอนล่าง ภาคใต้ตอนกลางชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกประกอบด้วย ผลการประเมินคุณภาพระดับประเทศ สรุปรวมทั้ง เขตการศึกษายังไม่ถึงเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด จึงเห็นสมควรวิจัยการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 ระหว่างปีงบประมาณ 2532 คือ ตั้งแต่

วันที่ 1 ตุลาคม 2531 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2532

2. ขอบข่ายเนื้อหาที่จะศึกษา คือ ภารกิจการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2531 ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ คือปฏิบัติ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2531 ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ ศธ 1405/23490 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2531 ประกอบด้วย

1. งานนิเทศการศึกษา
  - 1.1 นิเทศหลักสูตร และการเรียนการสอน
  - 1.2 การบริหารวิชาการ
  - 1.3 การนิเทศงานโครงการ
  - 1.4 การพัฒนาการนิเทศในด้านบุคลากร วิธีการ ตลอดจนสื่อ และเครื่องมือการนิเทศ
2. งานพัฒนาการเรียนการสอน
  - 2.1 การประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
  - 2.2 การศึกษา ค้นคว้า พัฒนาการเรียนการสอน
  - 2.3 การผลิต และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ คู่มือครู สื่อการเรียนการสอน
3. งานวิเคราะห์ วิจัย และประเมินผล
  - 3.1 งานทดสอบ ประเมินผลคุณภาพทางการศึกษา
  - 3.2 งานมาตรฐานทางการศึกษา
  - 3.3 งานวิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา
  - 3.4 การเผยแพร่ผลการวิเคราะห์ วิจัย
4. งานนโยบายและแผน
  - 4.1 การทำสถิติ ข้อมูล และสำรค้นแหล่งทางการศึกษา
  - 4.2 การทำนโยบายและแผน
  - 4.3 การติดตามรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผน

5. งานบริการทางการศึกษา
  - 5.1 งานศูนย์วิจัยการ
  - 5.2 งานนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 5.3 งานห้องสมุด และมรดกหนังสือ
  - 5.4 งานแนะแนว
  - 5.5 งานเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ แก่หน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 3

สภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพการปฏิบัติงานจริง ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามภารกิจกรณีเขต ติดตาม และประเมินผลการจัดการประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2531

ปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง สิ่งที่เข้ามาขัดขวางการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

อำเภอขนาดใหญ่ หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอที่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 4 คน

อำเภอขนาดกลาง หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอที่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

อำเภอขนาดเล็ก หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอที่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3

2. ผลการวิจัย จะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการหาสมัครวิทยากร
ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการศึกษาเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 การศึกษาเอกสาร แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2532 และ
รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ปีงบประมาณ 2532 ของสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 3

1.2 การศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหา
ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 ตาม
ภารกิจการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2531

2. แหล่งข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้แหล่งข้อมูลในการศึกษาเป็น 2 ลักษณะ
คือ

2.1 เก็บข้อมูลจากเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2532 และ
รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ปีงบประมาณ 2532 ของสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยกลุ่มตามขนาดของอำเภอ คือ อำเภอขนาดใหญ่ อำเภอขนาดกลาง
และอำเภอขนาดเล็ก ได้จังหวัดละ 3 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 15 อำเภอ

2.2 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับ ประชากร   ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 จำนวนทั้งสิ้น 208 คน แบ่งตาม
จังหวัด ดังนี้

1. จังหวัดสงขลา	จำนวน	45 คน
2. จังหวัดพัทลุง	จำนวน	23 คน
3. จังหวัดนครศรีธรรมราช	จำนวน	59 คน
4. จังหวัดสุราษฎร์ธานี	จำนวน	56 คน
5. จังหวัดชุมพร	จำนวน	25 คน

3. เครื่องมือ

3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา และการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

3.1.2 กำหนดกรอบความคิด และจัดทำโครงสร้างของเครื่องมือ

3.1.3 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโครงสร้างของเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความตรงในเนื้อหา

3.1.4 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามโครงสร้างที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นชอบ

3.1.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วหลังจากพิจารณาข้อเสนอนแนะของผู้เชี่ยวชาญไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงเครื่องมืออีกครั้ง

3.1.6 นำเครื่องมือไปใช้กับประชากรในการวิจัย

3.2 ชนิดของ เครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ เครื่องมือ 2 ชุด คือ

3.2.1 เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับศึกษานิเทศก์ สำนักรงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1. ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ และเติมข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักรงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามภารกิจการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2531

3. ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักรงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามภารกิจการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2531

3.2.2 เครื่องมือชุดที่ 2 เป็นแบบศึกษา เอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2532 และ รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ปีงบประมาณ 2532 ของ สำนักรงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักรงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2532

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เครื่องมือชุดที่ 1 แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปยังที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 และรับคืนทางไปรษณีย์

4.2 เครื่องมือชุดที่ 2 แบบศึกษา เอกสารเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นแรก โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้ส่งแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2532 และรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ปีงบประมาณ 2532 ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือผู้วิจัยจะไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ๘ 3 ตอน ทุกตอนวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ส่วนแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่

5.2 เครื่องมือชุดที่ 2 ศึกษา เอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2532 และรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ปีงบประมาณ 2532 วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่

ลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูล

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูล

บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง
ความหมายของการนิเทศการศึกษา

หลักการนิเทศการศึกษา

หน้าที่ และงานของศึกษานิเทศก์

หน้าที่ และภารกิจของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ปัญหาในการปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย